

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου ήταν μαζική εκδήλωση λαϊκής αντίθεσης απέναντι στη στρατιωτική δικτατορία, που ξεκίνησε στις 14 Νοεμβρίου με την κατάληψη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, από φοιτητές και σπουδαστές. Έπειτα, κλιμακώθηκε σε αντιδικτατορική εξέγερση στην οποία ενσωματώθηκαν πολίτες και διαμαρτυρόμενοι εργάτες.

Το 1973 βρίσκει τον πραξικοπηματία πρωθυπουργό της χώρας, Γεώργιο Παπαδόπουλο, να έχει ξεκινήσει διαδικασία φιλελευθεροποίησης του καθεστώτος, η οποία συμπεριλάμβανε την αποφυλάκιση των πολιτικών κρατουμένων και μερική άρση της λογοκρισίας. Επίσης, με τις εκλογές του 74' το Σύνταγμα επέτρεπε την εξουσία και την ανάμειξη του στρατού στη πολιτική ζωή της χώρα, αν κρινόταν απαραίτητο.

Στις 14 Νοεμβρίου 1973 φοιτητές του Πολυτεχνείου αποφάσισαν αποχή από τα μαθήματα και ξεκίνησαν διαδηλώσεις εναντίον του βάνουσου στρατιωτικού καθεστώτος. Οι φοιτητές που αυτοαποκαλούνταν «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», οχυρώθηκαν μέσα στο κτίριο της σχολής και ξεκίνησαν τη λειτουργία του ανεξάρτητου ραδιοφωνικού σταθμού του Πολυτεχνείου. Ο πομπός κατασκευάστηκε μέσα σε λίγες ώρες στα εργαστήρια της σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών. Το πρώτο βράδυ της κατάληψης του Πολυτεχνείου μια ομάδα περίπου εκατό χουντικών νεολαίων της οργάνωσης Κόμμα 4ης Αυγούστου μαζί με ασφαλίτες και παρακρατικούς αποφάσισαν να οργανώσουν εισβολή στο Πολυτεχνείο, αλλά ελλείπει σχεδιασμού και ηγεσίας περιορίστηκαν στην παρεμπόδιση της τροφοδοσίας των φοιτητών από εξωτερικές ομάδες περιφρούρησης.

Οι διαδηλώσεις, τα συλλαλητήρια και οι εκδηλώσεις κατά του καθεστώτος της Χούντας αυξήθηκαν, κυρίως στην Αθήνα. Στις 3 π.μ. της 17ης Νοεμβρίου, αποφασίστηκε ένα από τα τρία άρματα που είχαν παραταχθεί έξω από τη σχολή, να γκρεμίσει την κεντρική πύλη. Οι φοιτητές που είχαν παραμείνει στο Πολυτεχνείο, μαζεύτηκαν στο κεντρικό προαύλιο, ψάλλοντας τον εθνικό ύμνο. Η πτώση της πύλης ακολουθήθηκε από την είσοδο μιας μονάδας ενόπλων στρατιωτών που οδήγησαν τους φοιτητές έξω από το Πολυτεχνείο. Οι αστυνομικές δυνάμεις περίμεναν και επιτέθηκαν στους φοιτητές. Πολλοί φοιτητές βρήκαν καταφύγιο σε γειτονικές πολυκατοικίες. Ελεύθεροι σκοπευτές της αστυνομίας άνοιξαν πυρ από γειτονικές ταράτσες, ενώ άρχισαν να καταδιώκουν τους εξεγερθέντες. Τέλος, με την είσοδο άρματος μάχης στον χώρο του πολυτεχνείου και την επαναφορά σε ισχύ του σχετικού στρατιωτικού νόμου, απαγορεύτηκαν οι συγκεντρώσεις και η κυκλοφορία σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ο Δρόμος

Ο δρόμος είχε την δική του ιστορία
Κάποιος την έγραψε στον τοίχο με μπογιά
Ήταν μια λέξη μοναχά "ελευθερία"
Κι έπειτα είπαν πώς την έγραψαν παιδιά

Ύστερα κύλησ' ο καιρός κι η ιστορία
Πέρασε εύκολα απ' τη μνήμη στην καρδιά
Ο τοίχος έγραφε "μοναδική ευκαιρία
εντός πωλούνται πάσης φύσεως υλικά"

Τις Κυριακές από νωρίς στα καφενεία
Κι έπειτα γήπεδο στοιχήματα καυγά
Ο δρόμος είχε την δική του ιστορία
Κι είπανε όμως πως την έγραψαν παιδιά
(Μάνος Λοΐζος
Στίχοι: Κωστούλα Μητροπούλου)

Αν θα μπορούσα τον κόσμο να άλλαζα

Σε λίγο οι φοιτητές θα ξεσπούσαν
Και μια αλλιώτικη ζωή θα ζητούσαν
Αν θα μπορούσα τον κόσμο να άλλαζα
Θα ξαναέβαφα γαλάζια τη θάλασσα
Κάτι αν μπορούσα στον κόσμο να άλλαζα
Θα ξαναέβαφα γαλάζια τη θάλασσα

(Μουσική/Στίχοι: Πλιάτσικας Φίλιππος /Χατζηκαμπάνη Ντέπυ)

Φοβάμαι (Μανώλης Αναγνωστάκης)

Φοβάμαι τους ανθρώπους που εφτά χρόνια
έκαναν πως δεν είχαν πάρει χαμπάρι
και μια ωραία πρωία –μεσούντος κάποιου Ιουλίου–
βγήκαν στις πλατείες με σημαιάκια κραυγάζοντας
«Δώστε τη χούντα στο λαό».

Φοβάμαι τους ανθρώπους
που με καταλερωμένη τη φωλιά
πασχίζουν τώρα να βρουν λεκέδες στη δική σου.

Φοβάμαι τους ανθρώπους
που σου 'κλειναν την πόρτα
μην τυχόν και τους δώσεις κουπόνια
και τώρα τους βλέπεις στο Πολυτεχνείο
να καταθέτουν γαρίφαλα και να δακρύζουν.

Φοβάμαι τους ανθρώπους
που γέμιζαν τις ταβέρνες
και τα 'σπαζαν στα μπουζούκια
κάθε βράδυ
και τώρα τα ξανασπάζουν
όταν τους πιάνει το μεράκι της Φαραντούρη
και έχουν και «απόψεις».

Φοβάμαι τους ανθρώπους
που άλλαζαν πεζοδρόμιο όταν σε συναντούσαν
και τώρα σε λοιδορούν
γιατί, λέει, δεν βαδίζεις στον ίσιο δρόμο.

Φοβάμαι, φοβάμαι πολλούς ανθρώπους.

Φέτος φοβήθηκα ακόμα περισσότερο.

Εκείνη την βραδιά

Εκείνη τη βραδιά, που μπήκαν στη σειρά,
πιασμένα χέρι - χέρι τα παιδιά,
δεν κράταγαν φωτιά, τουφέκια και σπαθιά
τραγούδια μόνο 'λέγαν για τη λευτεριά.

Εκείνη τη βραδιά, πίσω απ' τη σιδεριά,
λαμποκοπάνε όπλα φονικά.
Τα βλέπουν τα παιδιά, φωνάζουν δυνατά,
με σφαίρες δεν πεθαίνει η λευτεριά.

Εκείνη τη βραδιά πεθαίνουν τα παιδιά,
φωνάζοντας θα 'ρθει η λευτεριά,
θα 'ρθει και τότε πια, δε θα φανεί ξανά,
ποτέ σ' αυτόν τον τόπο η σκλαβιά.

(B. Παπαδογιώργου)